

Δελτίο Τύπου Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA)
Βιέννη, 19 Νοεμβρίου 2019

Νεαροί μετανάστες: Η Ευρώπη δημιουργεί μια «χαμένη γενιά»;

Σύμφωνα με νέα έκθεση του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA), οι καθυστερήσεις και οι σοβαρές δυσκολίες που σημειώνονται ως προς την ένταξη των νεαρών προσφύγων, οι οποίοι εγκατέλειψαν τις εστίες τους για να σωθούν από τον πόλεμο και τις διώξεις, ενέχουν τον κίνδυνο να δημιουργηθεί μια «χαμένη γενιά». Μολονότι η έκθεση εντοπίζει ορισμένες καλές πρακτικές, παροτρύνει την Ελλάδα και άλλα κράτη μέλη να αντλήσουν διδάγματα το ένα από το άλλο προκειμένου να δώσουν σε αυτούς τους νέους ανθρώπους μια αξιοπρεπή ευκαιρία να χτίσουν τη ζωή τους.

«Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της εργάζονται σκληρά προκειμένου να ανταποκριθούν στην πρόκληση της μετανάστευσης σε ολόκληρη την Ευρώπη ενώ αντιμετωπίζουν σοβαρές δυσκολίες στην ένταξη των νεοαφιχθέντων, και ιδίως των ατόμων νεαρής ηλικίας. Ωστόσο, οι δυσκολίες αυτές δεν είναι ανυπέρβλητες», δηλώνει ο διευθυντής του FRA, κ. [Michael O'Flaherty](#). «Διάφορα παραδείγματα καταδεικνύουν ότι οι έξυπνες και μελετημένες αποφάσεις πολιτικής μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στην αντιμετώπιση των εμποδίων. Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο επίπεδο της ΕΕ, θα πρέπει να υιοθετήσουν τέτοιου είδους στρατηγικές προκειμένου η γενιά αυτή να μπορέσει να ενσωματωθεί πλήρως στην κοινωνία μας».

Βασιζόμενη σε συνεντεύξεις περισσότερων από 160 προσφύγες και 400 εργαζόμενους πρώτης γραμμής, η έκθεση του FRA με τίτλο «[Ένταξη νεαρών προσφύγων στην ΕΕ](#)» εντοπίζει σοβαρά προβλήματα στις προσεγγίσεις που εφαρμόζονται επί του παρόντος για την ένταξη των νεαρών μεταναστών ηλικίας 16 έως 24 ετών.

Ο FRA άκουσε μαρτυρίες σχετικά με εντάσεις που δημιουργήθηκαν λόγω της υπερφόρτωσης της διαδικασίας χορήγησης άσυλου στην Ελλάδα. Οι αιτούντες άσυλο μίλησαν για άθλιες συνθήκες διαβίωσης (που μοιάζουν με συνθήκες κράτησης σε φυλακές), σε υπερπλήρεις καταυλισμούς όπου μόλις μία τουαλέτα εξυπηρετεί 400 άτομα. Ένας αιτών άσυλο δήλωσε στον FRA: «*Ούτε σχολείο υπάρχει, ούτε μπορώ να δουλέψω. Είμαστε μακριά από τα πάντα. Απλώς τρώμε, πίνουμε και κοιμόμαστε*».

Νεαροί αιτούντες άσυλο ανέφεραν ότι αναγκάστηκαν να κοιμηθούν σε πάρκα στην Αθήνα, όπου έπεσαν θύματα σεξουαλικών επιθέσεων. Ένας Έλληνας εμπειρογνώμονας της τοπικής αυτοδιοίκησης ανέφερε: «*Τα παιδιά που ενηλικιώνονται και μεγαλώνουν μόνα τους, χωρίς να έχουν πείρα από τον κόσμο, είναι πολύ πιθανό να πέσουν θύματα σεξουαλικής εκμετάλλευσης*».

Η έκθεση αναδεικνύει επίσης ορισμένες [καλές τοπικές πρωτοβουλίες πολιτικής](#) οι οποίες αναλήφθηκαν στις έξι χώρες που μελετήθηκαν. Μεταξύ των σχετικών παραδειγμάτων είναι τα ακόλουθα:

- στήριξη προσφύγων και μεταναστών με εξαρτήσεις, στην Αθήνα, πρακτική που συμβάλλει επίσης στην πρόληψη της εγκληματικότητας και στην κοινωνική ένταξη,
- προσφορά μαθημάτων εκμάθησης γλώσσας και επαγγελματικού προσανατολισμού στην Αθήνα,
- στήριξη για ταχεία ένταξη με σκοπό την είσοδο στην αγορά εργασίας στη Σουηδία,
- εφαρμογή για κινητές συσκευές σε επτά γλώσσες σχετικά με τη ζωή στη Γερμανία,
- σύστημα οικονομικής ενίσχυσης «Εγγυήσεις για τη Νεολαία», διαθέσιμο για τους νεαρούς πρόσφυγες στη Γαλλία.

Ο FRA καλεί τα κράτη μέλη:

- **να επιταχύνουν τις διαδικασίες χορήγησης ασύλου:** το γεγονός ότι για να ολοκληρωθεί η διαδικασία χορήγησης ασύλου και να χορηγηθεί η άδεια παραμονής απαιτούνται κατά μέσο όρο δύο έτη υπογραμμίζει την ανάγκη διάθεσης επαρκών οικονομικών και ανθρωπίνων πόρων για την έγκαιρη διεκπεραίωση των αιτήσεων. Κάτι τέτοιο θα επέτρεπε στους αιτούντες που έχουν πολλές πιθανότητες να εγκριθεί η αίτησή τους, να ξεκινήσουν τη διαδικασία ένταξής τους το συντομότερο δυνατό·
- **να περιορίσουν τη γραφειοκρατία που συνδέεται με την οικογενειακή επανένωση:** τα μέλη μιας οικογένειας αναγκάστηκαν να ξοδέψουν πολλά χρήματα για να ταξιδέψουν, περνώντας μέσα από περιοχές που ταλανίζονταν από τον πόλεμο, σε γειτονικά κράτη προκειμένου να καταθέσουν αίτηση στην πλησιέστερη πρεσβεία. Απαιτούνται κανόνες για την ταχεία και οικονομικά προσιτή οικογενειακή επανένωση·
- **να παρέχουν κατάλληλη στέγαση:** ορισμένοι άνθρωποι ζούσαν στον δρόμο καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας χορήγησης ασύλου. Οι πολιτικές για τη στέγαση των προσφύγων θα πρέπει να είναι σε θέση να ανταποκρίνονται στις ανάγκες σε περιόδους έξαρσης των αφίξεων αλλά και να καλύπτουν τις ανάγκες για εκπαίδευση και απασχόληση κατά τρόπο ώστε να ελαχιστοποιείται η διακοπή των υπηρεσιών λόγω μετεγκατάστασης·
- **να βελτιώσουν την ψυχιατρική περίθαλψη:** οι ήδη ψυχικά τραυματισμένοι πρόσφυγες δεν μπορούν να κοιμηθούν, να πιουν ή να φάνε ενώ περιμένουν τη διεκπεραίωση της αίτησής τους. Για τον λόγο αυτό, απαιτείται ο άμεσος και αποτελεσματικός εντοπισμός, η παραπομπή και η θεραπεία των προβλημάτων ψυχικής υγείας, μεταξύ άλλων, μέσω της παροχής σχετικής κατάρτισης στους εργαζομένους πρώτης γραμμής·
- **να βελτιώσουν την εκπαίδευση:** ορισμένα παιδιά πρέπει να περιμένουν ένα έτος μέχρι να ενταχθούν στην υποχρεωτική σχολική εκπαίδευση. Τα παιδιά πρέπει να εντάσσονται στο γενικό εκπαιδευτικό σύστημα το συντομότερο δυνατό. Η έγκαιρη πρόσβαση των αιτούντων άσυλο στην εκπαίδευση, στην επαγγελματική κατάρτιση και στην απασχόληση προλαμβάνει την εκμετάλλυσή τους από εγκληματίες που τους εξωθούν στο έγκλημα.

Γενικές πληροφορίες

Από το 2015 έως το 2018 έχει χορηγηθεί καθεστώς διεθνούς προστασίας στην ΕΕ σε περίπου 2 εκατομμύρια άτομα. Το δικαίο της ΕΕ είναι σαφές, και η προστασία των προσφύγων αποτελεί καθήκον των κρατών μελών της ΕΕ. Επιπλέον, διατίθεται χρηματοδότηση της ΕΕ για τη στήριξη της ένταξής τους. Ωστόσο, η κατάσταση που επικρατεί επιτόπου διαφέρει σε μεγάλο βαθμό μεταξύ των κρατών μελών.

Τα προβλήματα αυτά οξύνονται όταν οι νεαροί πρόσφυγες κλείνουν τα 18 και τα υποστηρικτικά δίκτυα στα οποία βασίζονταν έως τότε εξαφανίζονται, ορισμένες φορές εν μία νυκτί.

Σημειώσεις προς τους συντάκτες:

- Η έκθεση βασίζεται σε συνεντεύξεις που πραγματοποιήθηκαν σε 15 τοποθεσίες, σε έξι κράτη μέλη της ΕΕ: Αυστρία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ιταλία και Σουηδία.
- Αποσπάσματα των συνεντεύξεων με τους [πρόσφυγες](#) και τους [εργαζομένους πρώτης γραμμής](#) στην Ελλάδα και σε άλλα κράτη μέλη της ΕΕ, είναι διαθέσιμα στο διαδίκτυο.
- Για περισσότερες πληροφορίες, επικοινωνήστε μαζί μας στη διεύθυνση: media@fra.europa.eu / Τηλ.: +43 1 580 30 642.